

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان دامپزشکی کشور

Iran veterinary organization

جمهوری اسلامی ایران

ضوابط و شیوه

پیشگیری و کنترل مسمشه در حیوانات

دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای دامی

**Instruction for control of Glanders
In Animals**

آدرس: تهران، خیابان ولیعصر، دوراهی یوسف آباد، ابتدای خیابان

سیدجمال الدین اسدآبادی، ساختمان سازمان دامپزشکی کشور

تلفن: ۸۸۹۶۲۳۸۰ - ۸۸۹۵۰۸۷۶ دورنویس: ۸۸۹۵۷۲۵۲

WWW.IVO.IR

پایگاه اینترنتی:

شناسنامه

عنوان فارسی	ضوابط و شیوه پیشگیری و کنترل مضمشه
عنوان انگلیسی	<i>The Rules and Procedures on Prevention and Control Measures of glanders</i>
کد	403/00/IVO تاریخ شروع اجرا: ۱۴۰۳/۰۰/۱۵

شماره و تاریخ ویرایش	-
شرح مختصر تغییرات	-

استناد قانونی	* ماده (۳) و (۵) قانون سازمان دامپزشکی کشور مصوب سال ۱۳۵۰ * مواد (۳) و (۵) آئین نامه مبارزه با بیماری‌های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آنها به شماره ۱۲۸۱۰۲/ت ۴۵۹۴۹ ه در مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۹ (مصوب هیئت محترم وزیران)
متن مستند قانونی	ماده ۳ - سازمان موظف است ضمن اطلاع رسانی فهرست عمومی بیماری‌های دامی، سیاست مبارزه با هر یک از بیماری‌های دامی را با توجه به وضعیت آن بیماری در کشور و ضوابط و مقررات سازمان جهانی بهداشت حیوانات، به صورت سالیانه تعیین، اعلام و اجرا نماید. ماده ۵ - رعایت شیوه نامه‌های سازمان درباره مراقبت و مبارزه با بیماری‌های دامی از جمله گزارش وقوع بیماری، شرایط انجام تلقیحات و معالجات دامی، عملیات بهداشتی و قرنطینه‌ای، نمونه برداری، آزمایش‌های غربالگری و معدوم سازی برای اشخاص حقیقی یا حقوقی که به نحوی در امور «کنترل، پیشگیری، تشخیص و درمان بیماری‌های دام و سایر فعالیت‌های مرتبط»، «تولید، پرورش، نگهداری، توزیع، حمل و نقل، عرضه و فروش دام و سایر فعالیت‌های مرتبط» و «استحصالی، جمع‌آوری، نگهداری، فراوری، بسته‌بندی، توزیع، عرضه، حمل و نقل خوراک دام و فرآورده‌های با منشأ دامی و سایر فعالیت‌های مرتبط» فعالیت می‌نمایند، الزامی است.

تدوین کننده	دفتر بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی
تصویب کننده	کارگروه بررسی و تطبیق مقررات ملی دامپزشکی (جلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۰/۰۰)
تصویب کننده نهایی	کمیسیون ملی مقررات سازمان دامپزشکی کشور (جلسه مورخ ۱۴۰۳/۰۰/۰۰)

فهرست

صفحه	عنوان
۱	دیباچه
۱	هدف
۱	تعاریف واژه ها و اصطلاحات
۳	دامنه کاربرد
۳	مسئولیت اجراء
۳	استناد قانونی
۳	ساختار اداری
۴	مراحل و ضوابط اجرایی
۴	تست و کشتار
۸	مقررات بهداشتی و قرنطینه ای و امنیت زیستی
۱۰	آموزش و ترویج
۱۰	نحوه ارزیابی و نظارت
۱۲	پیوست ها

دیباچه

«ضوابط و شیوه پیشگیری و کنترل مسمشه» در ماه سال ۱۴۰۳ توسط دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای دامی پیشنهاد و در جلسه کارگروه بررسی و تطبیق مقررات ملی دامپزشکی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۰/۰۰ و سپس در نخستین جلسه کمیسیون ملی مقررات سازمان دامپزشکی کشور در تاریخ ۱۴۰۳/۰۰/۰۰ به تصویب رسید.

ماده (۱) هدف

تعیین ضوابط و شیوه پیشگیری و کنترل مسمشه در تکسمیان در کشور

ماده (۲) واژه ها و اصطلاحات:

در این دستورالعمل واژه ها و اصطلاحات با تعاریف زیر به کار می روند:

- ۲-۱. بیماری: بیماری مسمشه
- ۲-۲. سازمان: سازمان دامپزشکی کشور
- ۲-۳. تکسمی: حیواناتی شامل اسب، الاغ، قاطر، اسبچه، اسب های مینیاتوری، پونی، گوراسب و گورخر.
- ۲-۴. تک سمیان متمرکز: کلیه تکسمیان موجود در مجتمع های اسب داری.
- ۲-۵. تک سمیان غیر متمرکز: شامل تکسمیان پراکنده در سطح روستاها، مزارع، میادین خرید و فروش دام
- ۲-۶. تکسمی هویت دار: تکسمیانی که مشخصات فردی حیوان با یکی از روش های سنتی یا مدرن ثبت و مستند گردیده و قابل ردیابی می باشند.
- ۲-۷. مجتمع اسب داری: کلیه مراکز تجمع تکسمیان هویت (شناسنامه) دار شامل باشگاههای سوارکاری، پانسینون های اسب، مراکز پرورش، نگهداری، تکثیر و اصلاح نژاد تکسمیان، ایلخی ها، مراکز قرنطینه، آموزشی، تحقیقاتی، سینمایی و اماکن عمومی (پارک ها، بوستان ها، مراکز تفریحی ساحلی - جنگلی - گردشگری - زیارتی و ...).
- ۲-۸. واحد اپیدمیولوژیک: یک مکان جغرافیایی تعریف شده نظیر مجتمع های اسب داری، روستا، دامداری، میدان دام، باغ وحش، حیات وحش که امکان حضور و تماس با تکسمیان در آن وجود دارد و می تواند منجر به انتقال بیماری شود.
- ۲-۹. مراقبت فعال: مراجعه برنامه ریزی شده به واحدهای اپیدمیولوژیک تحت پوشش برنامه به منظور شناسایی موارد بیمار و یا راکتور مسمشه از طریق اقداماتی شامل معاینه، آزمون، بررسی اپیدمیولوژیک و نمونه برداری و یا هرگونه روش مبارزه با بیماری در تکسمیان واحدهای مذکور.
- ۲-۱۰. مراقبت غیرفعال: جمع آوری مستمر و منظم داده ها و گزارشات واصله از منابع درون و برون سازمانی در خصوص موارد آلودگی یا وقوع بالینی مسمشه، پیگیری، پردازش، تجزیه و تحلیل آن ها به منظور ایجاد اطلاعات در راستای بهبود تصمیم گیری در برنامه های پیشگیری، کنترل و ریشه کنی بیماری.
- ۲-۱۱. دام آلوده: دامی که از نمونه های برداشتی از خون یا سایر قسمت های بدن آن، باکتری بورخولدریای بیماریزا جدا و یا حضور آن تایید شده است.
- ۲-۱۲. باکتری بورخولدریای بیماریزا: گونه های مالتی، سودومالتی و سپاسیا کمپلکس از جنس بورخولدریا را شامل می شود.
- ۲-۱۳. دام راکتور: دامی که در روش های تشخیصی و یا آزمون های آزمایشگاهی تشخیص مسمشه مطابق با این دستورالعمل به عنوان مثبت اعلام می گردد.
- ۲-۱۴. آزمون: شامل تست های معتبر تشخیصی از جمله مالتیناسیون و سایر آزمون های غربالگری پایه و تکمیلی که براساس نظر سازمان برای تشخیص بیماری مورد استفاده قرار می گیرد.
- ۲-۱۵. مالتیناسیون: تزریق مالتین مطابق دستورالعمل سازمان.
- ۲-۱۶. مالتین: به فرآورده حاصل از باکتری عامل مسمشه اطلاق می شود که با تأیید و توصیه سازمان برای تشخیص مسمشه به کار می رود.

- ۱۷-۲. آزمایشگاه معتبر: آزمایشگاه تشخیص دامپزشکی (داخل یا خارج از کشور) که بر اساس معیارها و استانداردهای بین المللی و ملی برای انجام آزمون‌های تشخیص آزمایشگاهی مسمشه از آزمایشگاه‌های مرجع بین المللی و یا ملی، سند رسمی^۱ دریافت نموده باشند.
- ۱۸-۲. آزمایشگاه مرجع^۲: آزمایشگاه‌های ملی و بین المللی که برای راستی آزمایی و تأیید تشخیص آزمایشگاهی مسمشه از سازمان جهانی بهداشت دام مجوز رسمی داشته باشد.
- ۱۹-۲. آزمون‌های تشخیصی مسمشه: آزمون‌های تشخیصی شامل کلیه آزمون‌های ازدیاد حساسیت، سرمی، ملکولی و جداسازی عامل بیماری که منجر به شناسایی حیوان مبتلا و مظنون به بیماری شود.
- ۲۰-۲. آزمون‌های معتبر آزمایشگاهی: روش‌های آزمایشگاهی مجاز، پذیرفته شده و مورد تأیید مراجع ذیصلاح بین المللی در تشخیص و تأیید تشخیص بیماری که بایستی انجام آن‌ها در آزمایشگاه‌های معتبر و با استفاده از مواد تشخیصی استاندارد و برابر روش اجرایی استاندارد مستند شده در آزمایشگاه صورت گیرد.
- ۲۱-۲. فرم ارسال نمونه‌های آزمایشگاهی: فرم/ فرم‌های رسمی مورد تأیید سازمان دامپزشکی که برای ارسال نمونه‌های اخذ شده به آزمایشگاه معتبر استفاده می‌شود.
- ۲۲-۲. لوازم محافظت شخصی^۳: لوازم و وسایل مورد استفاده برای حفاظت افراد در مقابل عوامل عفونی نظیر روپوش، ماسک، عینک محافظ، دستکش یکبار مصرف و ...
- ۲۳-۲. نمونه مرضی: نمونه‌هایی که از دام به منظور تشخیص یا تأیید تشخیص بیماری و انجام مطالعات اپیدمیولوژیکی بیماری توسط کارشناس واجد صلاحیت با رعایت استانداردها و اصول حفاظت شخصی و ایمنی‌زیستی از حیوان برداشت می‌شود.
- ۲۴-۲. ضدعفونی: استعمال مواد گندزدای اختصاصی مؤثر بر روی باکتری عامل بیماری و یا سوزاندن محوطه و جایگاه دام به وسیله شعله‌افکن و یا روش‌های دیگری که برای از بین بردن باکتری عامل بیماری انجام می‌گیرد.
- ۲۵-۲. کانون: تشخیص یک مورد بیماری یا شناسائی دام راکتور در یک واحد اپیدمیولوژیک در یک مقطع زمانی به عنوان یک کانون محسوب می‌گردد.
- ۲۶-۲. مبارزه: اقدامات همه‌جانبه پیشگیری، کنترلی و ریشه‌کنی برای مقابله با بیماری
- ۲۷-۲. حذف^۴ یا ریشه‌کنی^۵: حذف به متوقف کردن انتقال بیماری در یک منطقه جغرافیایی خاص و یا کشور اطلاق می‌گردد که اصولاً یک گام مهم در مسیر ریشه کن کردن بیماری محسوب می‌گردد. حذف یک بیماری نیاز به نظارت و مداخلات مداوم برای متوقف نمودن چرخه بیماری دارد
- ۲۸-۲. منطقه ریشه‌کنی: محدوده معین و مشخص جغرافیایی که عملیات ریشه‌کنی در آن محدوده مطابق با دستورالعمل و ضوابط ابلاغی سازمان انجام می‌گیرد.
- ۲۹-۲. قرنطینه: استقرار حیوانات اعم از تک‌سمیان و یا غیر تک‌سمیان در معرض بیماری یا راکتور و یا مبتلا یا مشکوک در مکانی جداگانه و یا با فاصله از سایر حیوانات به منظور پیشگیری از انتقال بیماری و یا نگهداری جداگانه حیوانات وارد شده‌ی جدید به کشور، استان یا واحد اپیدمیولوژیک برای مدت مشخص به طوریکه با محیط خارج و یا سایر حیوانات تماس نداشته و نکات بهداشتی در رابطه با مخاطرات انسانی و حیوانی در آن اعمال شود.
- ۳۰-۲. اداره بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی: اداره بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی در اداره کل دامپزشکی استان که مسئولیت هماهنگی، نظارت و اجرای سیاست‌ها، برنامه‌ها و دستورالعمل‌های فنی و اجرایی مربوط به بررسی، مراقبت و مبارزه با بیماری در سطح استان را عهده‌دار می‌باشد.

1 - Certificate.

2 . Reference laboratory.

3 . Personal protective equipment (PPE).

4 - Elimination.

5 - Eradication.

- ۳۱-۲. اکیپ مبارزه: گروهی متشکل از دکتر دامپزشک، کاردان یا لیسانس دامپزشکی آموزش دیده که اجرای عملیات مبارزه و مراقبت بیماری را بسته به روش مبارزه با بیماری در زمان مربوطه در سطح منطقه عملیاتی عهده‌دار می باشند.
- ۳۲-۲. حذف دام: عملیات جداسازی، معدوم‌سازی حیوانات، لاشه ها و کلیه مواد و لوازم غیرقابل ضدعفونی، به طریق بهداشتی و مطابق با دستور العمل های سازمان که به منظور جلوگیری از انتقال و انتشار عامل بیماری انجام گردد.
- ۳۳-۲. گواهی سلامت: سند تأییدی رسمی مبنی بر سلامت دام ها می‌باشد که پس از بررسی ها و معاینات لازم که توسط نماینده دامپزشکی استان یا دامپزشک دارای پروانه فعالیت دامپزشکی معرفی شده، تکمیل و صادر می‌شود شایان ذکر است وجود این گواهی به همراه حیوانات در مکان و زمان‌های مختلف الزامی است.
- ۳۴-۲. اطلاع رسانی: به کلیه هشدارها و فعالیت‌ها و آگاهی بخشی اطلاق می‌شود که در راستای موارد زیر از سوی مراجع ذیصلاح صادر می‌گردد:
- ۱- آماده سازی واحدهای اپیدمیولوژیک جهت اعمال اقدامات کنترل و پیشگیری از بیماری از سوی مالکان و یا متصدیان واحد آلوده.
 - ۲- ارتقاء سطح آگاهی و مسئولیت پذیری افراد دست اندرکار و در معرض خطر نسبت به بیماری
 - ۳- هماهنگی لازم با شبکه های بهداشت و درمان جهت انجام اقدامات خاص پیشگیرانه و آمادگی برخورد با موارد احتمالی انسانی در صورت تشخیص موارد مشکوک بالینی و یا مثبت مسمشه‌ای در حیوان .
 - ۴- هماهنگی لازم با سازمانها و دستگاههای مرتبط از جمله نیروی انتظامی.
 - ۵- اعلام پایان عملیات مبارزه و نتیجه حاصل به مالکان و مسئولین دست اندرکار اسب‌داری‌ها.
 - ۶- ارائه گواهی سلامت و اعلام زمان تست مجدد و محدوده قابل تردد.

ماده (۳) دامنه کاربرد

این مقررات برای پیشگیری و کنترل مسمشه در جمعیت تکسمیان در سراسر کشور کاربرد دارد.

ماده (۴) مسئولیت اجراء

- ۴-۱. دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های دامی مسئول سیاست گذاری و برنامه ریزی برای اجرا و نیز نظارت بر حسن اجرای این مقررات در استان ها می باشد.
- ۴-۲. مرکز ملی تشخیص، آزمایشگاه های مرجع و مطالعات کاربردی سازمان مسئول اجرا و نیز نظارت بر حسن اجرای آزمایشات تشخیص بیماری مسمشه در استان ها می باشد.
- ۴-۳. اداره کل دامپزشکی استان مسئول اجرا و نیز نظارت بر حسن اجرای این مقررات در سطح استان مربوط می باشد.
- ۴-۴. اداره دامپزشکی شهرستان مسئول انجام عملیات مربوط به پیشگیری و کنترل مسمشه در سطح شهرستان مربوط می باشد.

ماده (۵) استناد قانونی

- ۵-۱. ماده (۳) و (۵) قانون سازمان دامپزشکی کشور (مصوب ۱۳۵۰)
- ۵-۲. ماده (۳) و (۵) آئین نامه مبارزه با بیماری‌های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آنها به شماره ۱۲۸۱۰۲/ت ۴۵۹۴۹ ه در مورخ ۱۳۹۱/۰۶/۲۹ (مصوب ۱۳۹۲)

ماده (۶) ساختار اداری

- ۶-۱. کمیته فنی اداره کل دامپزشکی استان:
- کمیته فنی اداره کل دامپزشکی استان با ترکیب زیر تشکیل می شود:
- مدیرکل دامپزشکی استان (رئیس کمیته)

- معاون سلامت (دبیر کمیته)
 - رئیس اداره بهداشت و مدیریت بیماری های دامی
 - رئیس/ روسای اداره بهداشت و مدیریت بیماری های طیور/ آبزیان
 - رئیس/ روسای اداره نظارت بر بهداشت عمومی و مواد غذایی/ قرنطینه
 - رئیس اداره تشخیص و درمان
 - رئیس آزمایشگاه اداره کل
- تبصره (۱) جلسات کمیته فنی با حضور حداقل ۵ نفر از اعضاء که رئیس کمیته جزء آنان باشد، رسمیت می یابد و مصوبات آن با رأی اکثریت مطلق عده حاضران معتبر است.
- تبصره (۲) حضور شخص مدیرکل و معاون سلامت اداره کل دامپزشکی استان در تمام جلسات الزامی می باشد و تعیین نماینده ایشان برای حضور در جلسات کمیته فنی مجاز نیست.
- تبصره (۳) رئیس کمیته می تواند در صورت نیاز، از سایر کارشناسان اداره کل و نیز صاحبان نظران، نخبگان و اعضای هیات علمی دانشگاه ها و موسسات تحقیقاتی استان برای شرکت در جلسه حسب موضوع مورد بررسی (بدون حق رأی) دعوت نماید.

۲-۶. اکیپ مسموم شهرستان

- برای انجام عملیات پیشگیری و کنترل مسموم در شهرستان اکیپ مسموم شهرستان مشتمل بر حداقل یک دامپزشک دارای گواهی آموزشی مسموم، تشکیل می شود.
- تبصره (۱) عملیات نمونه برداری (خونگیری) از تکسمیان برای ارسال به آزمایشگاه های رفرانس و آزمایشگاه های معین در ذیل برنامه ملی مراقبت مسمومه کشوری توسط دکتر دامپزشک آموزش دیده دولتی و یا تحت نظارت و با مسئولیت ایشان انجام می گیرد.
- تبصره (۲) در صورت تشخیص رئیس اداره دامپزشکی شهرستان، این اکیپ می تواند انجام عملیات پیشگیری و کنترل سایر بیماریها و یا انجام سایر وظایف اداره دامپزشکی شهرستان را نیز برعهده بگیرند.

ماده (۷) مراحل و ضوابط اجرائی

- اداره کل دامپزشکی استان موظف است با بهره گیری از روش های تست و کشتار و اعمال مقررات بهداشتی، قرنطینه ای و امنیت زیستی به روش زیر از مسمومه پیشگیری و آن را کنترل نماید.

۱-۷. تست و کشتار (شناسایی و حذف دام آلوده یا راکتور):

- ۱-۷-۱. جمعیت های تک سمیان تحت پوشش مراقبت فعال
- ۱-۱-۷. تک سمیان متمرکز هویت دار موجود در واحدهای سوارکاری، مراکز پرورش و نگهداری اسب، مراکز پرورش و نگهداری الاغ، تک سمیان غیرمتمرکز مستقر در پارک ها، مراکز تفریحی ساحلی، جنگلی، گردشگری، زیارتی و مراکز خرید و فروش دام، هر ساله حداقل دو بار به فاصله شش ماه تحت پوشش عملیات مراقبت فعال مسمومه قرار گیرند.
- تبصره (۱) خروج واحدهای تحت مراقبت فعال مسمومه، از برنامه تست و کشتار مسمومه ممنوع است.
- تبصره (۲) در جمعیت الاغها فقط مراکز پرورش الاغ و الاغهایی که برای خوراک گوشتخواران باغ وحش کشتار می شوند تحت پوشش مراقبت فعال خواهند بود و بقیه تحت پوشش برنامه مراقبت غیر فعال قرار می گیرند.
- ۱-۱-۷-۲. تک سمیان غیر متمرکز مستقر در روستاها، و غیره
- ۱۰ درصد این گروه از تک سمی ها می بایست تحت برنامه مراقبت فعال مسمومه (حداقل سالی یک بار) قرار گیرد.

۷-۱-۲. در صورت گزارش موارد مشکوک به مسمشه (توسط بخش خصوصی و ...)، مراقبت غیرفعال همراه با انجام تست های تشخیصی در واحدهای مذکور انجام خواهد گرفت. با توجه به نقش مهم مراقبت غیرفعال در شناسایی و کنترل بیماری، لازمه اجرای آن آگاهی بخشی به دامپزشکان و مالکین دام در خصوص علائم بالینی بیماری، گزارش دهی سریع، و ثبت و تحلیل داده های موجود می باشد.

۷-۱-۳. دام های واجد شرایط تست

تمامی تکسمیان بالای ۲ ماه در واحدهای تحت پوشش باید خونگیری شود.

۷-۱-۴. فواصل زمانی تست

فواصل تست در واحدهای تحت پوشش تست و کشتار باید براساس جدول شماره ۱ رعایت شود.

جدول ۱- فواصل تست در واحدهای تحت پوشش تست و کشتار

وضعیت پوشش تست و کشتار	شرایط نتایج تست قبلی	تناوب تست
مراکز/واحدهایی که برای اولین بار تحت پوشش تست و کشتار قرار می گیرند	-	۳ تست CF متوالی با فاصله ۲۱ تا ۳۰ روز ^(۱)
سایر مراکز/واحدهای تحت پوشش	مشاهده موارد مثبت مسمشه	مطابق سایر مراکز/ واحد های تحت پوشش حسب شرایط نتایج تست
	منفی شدن نتیجه ۳ تست متوالی	حداقل هر ۲۱ روز یکبار
	منفی شدن نتیجه ۳ تست متوالی	هر ۶ ماه یک بار ^(۱)

(۱) حداقل فاصله بین دو تست متوالی ۲۱ روز می باشد.

(۱) به دلیل وضعیت مسمشه در جمعیت تکسمیان کشور، حداکثر فاصله بین دو تست نباید از ۶ ماه تجاوز نماید.

تبصره (۱) صرف نظر از اینکه آخرین خون گیری برای تست سرمی مسمشه در اسب‌داری چه زمانی انجام شده است، در هر زمان که اداره دامپزشکی شهرستان یا اداره کل دامپزشکی استان لازم بداند می تواند از اسب یا اسب‌هایی که دارای علائم بالینی مسمشه یا مشکوک می باشند نمونه برداری نموده و اقدام به قرنطینه نمودن اسب و مرکز نگهداری و یا پرورشی نمایند.

تبصره (۲) در موارد استثنا و طبق نظر کمیته فنی استان، تعداد تست متوالی منفی می تواند به دو تست کاهش یابد.

۷-۱-۴-۱. الاغ‌هایی که به منظور تغذیه گوشتخواران به باغ وحش‌ها تحویل می گردند باید ضمن نداشتن هیچگونه علائم مشکوک به مسمشه، تحت آزمون در مبداء قرار گرفته و پس از اخذ نتیجه منفی به باغ وحش مقصد ارسال گردند. کشتار و مصرف این تکسمیان جهت تغذیه گوشتخواران، پس از طی یک مرحله مراقبت یک ماهه در قرنطینه باغ وحش مبنی بر عدم وجود علائم بالینی، و منفی شدن آزمون مجدد مجاز می باشد. قرنطینه مذکور در باغ وحش ها باید در مکانی با حداقل تردد و واجد شرایط بهداشتی - قرنطینه ای لازم و با فاصله معینی از سایر حیوانات باغ وحش باشد.

۷-۱-۴-۲. جمعیت تکسمیان غیر متمرکز فاقد مجوز تردد و توقیفی پس از گزارش مراجع قضایی یا انتظامی تحت پوشش مراقبت فعال قرار می گیرند. صدور گواهی سلامت آنها، پس از اخذ نتیجه منفی از آزمون و تأیید بالینی عاری بودن از مسمشه و سایر بیماریهای اختار کردنی و با رعایت ضوابط و مقررات قرنطینه ای دام کشور انجام خواهد شد. قرنطینه و نگهداری این قبیل حیوانات با مسئولیت و هزینه صاحبان آن ها و تحت نظارت دامپزشکی استان انجام می شود.

۷-۱-۴-۳. ورود تکسمیان جدید به مراکز پرورش و ... مستلزم آن است که:

(الف) دام فاقد هرگونه علائم بالینی مشکوک به مسمشه و سایر بیماری های اختار کردنی باشد.

(ب) اخذ نتیجه ی منفی آزمون دام مورد نظر در واحد مبدا

(ج) قرنطینه ۲۱ تا ۳۰ روزه در واحد مقصد و تست مجدد در پایان زمان قرنطینه و حصول نتیجه ی منفی

تذکرات مهم:

۱- اجرای بند فوق (۳-۴-۱-۷) در صورتی مجاز است که واحدهای مبدا و مقصد دارای گواهی پاکی ۶ ماهه باشند. در غیر اینصورت هر گونه ورود/ خروج دام حساس از/ به واحدهای اپیدمیولوژیک مربوطه ممنوع می باشد.

۵-۱-۷. تشخیص مسمشه

۱-۵-۱-۷. تمامی آزمایش های تشخیصی مسمشه منحصرأً توسط آزمایشگاه های سازمان و یا آزمایشگاه های مورد تایید سازمان انجام می شود.

۲-۵-۱-۷. مراحل تشخیص مسمشه در تکسمیان به شرح زیر می باشد:

مرحله اول - غربالگری اولیه با استفاده از تست سرمی ثبوت کمپلمان CFT: اکیپ مبارزه نسبت به خونگیری از تمامی تکسمی های واجد شرایط اقدام و نمونه های خون اخذ شده پس از جداسازی سرم، شماره گذاری و ثبت مشخصات حیوان به آزمایشگاه های مورد تایید مرکز ملی تشخیص ارسال می گردد.

مرحله دوم- انجام آزمون تکمیلی در خصوص تمامی تکسمیان واحد دارای موارد مثبت تشخیص داده شده در آزمون غربالگری اولیه با استفاده از یکی از روش های مالئیناسیون و یا سایر تست های سرمی با ویژگی بالا مانند الایزا و وسترن بلات یا کشت و PCR.

تبصره (۱) با توجه به اینکه روش آزمایش CF برای تشخیص مسمشه در الاغ و قاطر اندکی متفاوت می باشد ذکر جمله «این نمونه ها از الاغ یا قاطر اخذ شده است» در نامه ارسالی و برچسب نمونه ها ضروریست.

تبصره (۲) در واحدهای اپیدمیولوژیک دارای نتیجه CFT مثبت، تمامی تکسمیان مستقر در واحد بایستی تحت پوشش آزمون مالئین قرار گیرند. تبصره (۳) تمامی تکسمی های تست شده با مالئین (مرتبط با تبصره دو) که دارای نتیجه مالئین مثبت باشند به عنوان دام راکتور تلقی گردیده و معدوم خواهند شد.

تبصره (۴) در صورتی که تست مالئین تکسمی های با نتیجه CFT مثبت، منفی اعلام گردد، نتیجه تست مالئین ملاک تشخیص می باشد و چنانچه نظر کارشناسی استان مبتنی به احتمال کاذب بودن نتیجه منفی مالئیناسیون می باشد، با صلاح دید اداره کل دامپزشکی استان و با هماهنگی دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های دامی نسبت به انجام سایر تست های تشخیصی - تاییدی با ویژگی بالا مانند وسترن بلات و PCR و کشت اقدام خواهد شد. در صورت مثبت شدن هر یک از این تست ها دام به عنوان راکتور مثبت معدوم خواهد شد. از تک سمی دارای نتیجه CFT مثبت، لازم است پیش از انجام تست مالئین نمونه سرم نیز اخذ گردد.

تبصره (۵) در مواردی که دام واجد علائم بالینی بیماری است همزمان با خونگیری جهت انجام CFT می بایست مالئیناسیون هم انجام شود که در صورت مثبت بودن تست مالئین عملیات معدوم سازی اجرا خواهد شد و در صورت مثبت شدن تست CF و منفی شدن تست مالئین و PCR و کشت مطابق بند تبصره (۴) اقدام گردد.

تبصره (۶) در صورت مشاهده علائم مشکوک به مسمشه (علائمی همچون تورم بیضه، ندول ها و جراحات پوستی، ترشحات چرکی بینی و چشم، ترشحات خونی منخرین، علائم تنفسی آشکار و صداهای تنفسی غیر طبیعی و عقده ها و مجاری لنفاوی متورم) در تکسمیان، پیش از انجام هر گونه درمان بایستی ابتدا از نظر ابتلا به مسمشه بررسی شده و در صورت منفی بودن مسمشه اقدامات درمانی انجام شود (با توجه به ماهیت عامل بیماری و فرار باکتری به درون سلول در اثر درمان و ایجاد فرم مخفی و فعال شدن مجدد آن متعاقب استرس که منجر به انتشار بیشتر بیماری می گردد). تبصره (۷) در صورت شک به بیماری گورم، تنها تجویز آنتی بیوتیک penstrep مجاز بوده و از تجویز سفالوسپورین ها و سولفانامیدها تا جواب آزمایش CF جدا خودداری گردد.

تبصره (۸) عدم رعایت بندهای تبصره ۶ و ۷ توسط افراد تخلف محسوب گردیده و می تواند پیگرد قضایی به دنبال داشته باشد.

تبصره (۹) در هنگام ارسال نمونه های سرمی به آزمایشگاه مرجع، در صورت وجود دام با علائم بالینی مشکوک به مسمشه، موضوع با ذکر شماره نمونه های مشکوک بالینی به آزمایشگاه مرجع اطلاع داده شود تا اقدامات امنیت زیستی با دقت و حساسیت بیشتری صورت گیرد.

تبصره (۱۰) نظر به ماهیت مشترک بودن بیماری و احتمال خطرات غیر قابل جبران آن، نمونه برداری بافتی و سایر نمونه های لازم در روند مراقبت مسمشه (به غیر از نمونه خون) صرفاً توسط دکتر دامپزشک مجاز آموزش دیده و با رعایت کلیه اصول امنیت زیستی و حفاظت شخصی می بایست انجام پذیرد.

۳-۱-۵-۷. مالتیناسیون

یکی از روش‌های تشخیص بیماری و یا آلودگی به عامل بیماری در شرایط حال حاضر کشور، آزمون آلرژیک تزریق مالتین به صورت داخل جلدی در پلک پائین^۱ می‌باشد. تزریق مالتین در حیوانات سالم اگرچه واکنش‌های التهابی در ساعات اولیه با خود به همراه داشته لیکن در اکثر موارد پس از گذشت کمتر از ۴۸ ساعت تمامی واکنش‌ها ناپدید و چشم حیوان به حالت عادی باز می‌گردد ولی در تک‌سمیان راکتور موجب بروز نشانه‌هایی از قبیل تورم قوام‌دار قابل ملاحظه، پرخونی و گاهی ترشح چرک از گوشه چشم می‌گردد.

۳-۱-۵-۷. روش انجام و تفسیر مالتیناسیون

قبل از انجام مالتیناسیون می‌بایست چشم مورد آزمون به دقت از نظر تورم، پرخونی و ترشحات، معاینه شده و با چشم دیگر (به عنوان شاهد) مقایسه گردد. در زمان تزریق مالتین چنانچه به مواردی از عفونت چشم و عوارض عمومی در دام برخورد گردید بایستی تا حصول اطمینان از سلامت دام از انجام آزمون خودداری گردد. (در صورت عدم بهبودی چشم بعد از ۴۵ روز باید مراتب به دفتر بهداشت و مدیریت بیماریهای دامی جهت اتخاذ تصمیم تشخیصی اعلام گردد. ضمناً در مدت زمان بهبودی چشم باید حیوان در قرنطینه و جدا از سایر تک‌سمی ها نگهداری شود). برای مالتیناسیون از سرنگ ویژه آزمون توپرکولین (اختصاص یافته برای انجام آزمون مالتین) استفاده می‌شود که بایستی قبل و بعد از هر نوبت آزمون مالتین، مورد شستشو و ضدعفونی قرار گیرد. برای مالتیناسیون می‌بایست مقدار ۰/۱ میلی‌لیتر از مالتین با استفاده از سرسوزن یک بار مصرف (برای هر حیوان) به صورت داخل جلدی در پلک پایین تک‌سمی تزریق گردد. محل تزریق وسط قسمت بیرونی پلک پایینی به فاصله ۳ تا ۵ میلیمتر از لبه پلک و هرچه نزدیک‌تر به لبه پلک می‌باشد. به منظور انجام آزمون مالتین، بعد از مقید کردن تک‌سمی از طریق لواشه زدن لب بالا یا گوش، با یک دست پلک پائین را در بین انگشتان شست و سبابه ثابت نموده و تزریق انجام خواهد گرفت. قرار گرفتن سوزن با محل تزریق به صورت مورب و زاویه ۲۰ درجه باشد. باید توجه داشت محل تزریق از نظر اطمینان کنترل شود. تزریق مناسب برجستگی به اندازه عدس در محل تزریق ایجاد می‌کند. زمان قرائت ۴۸ ساعت پس از تزریق می‌باشد. هرچند در مواردی ممکن است واکنش مثبت حتی در کمتر از ۴۸ ساعت مشاهده گردد. تست و قرائت باید در طول روز و در مجاور نور کافی و هوای روشن انجام گیرد.

بایستی مالتیناسیون در فضای سرپوشیده انجام گیرد (به غیر از مواقع اضطراری) و دام تا زمان قرائت نتیجه آزمون تحت همان شرایط نگهداری گردد.

عدم مشاهده هرگونه واکنش و یا تورمی بعد از ۴۸ ساعت پس از زمان تزریق در پلک مورد آزمون و یا مشاهده تورم مختصر با قوام کم در پلک چشم مورد آزمون، نتیجه آزمون به عنوان منفی محسوب می‌شود. در این خصوص چشم دیگر به عنوان شاهد باید مورد استفاده قرار گیرد. در صورت مشاهده تورم قوام‌دار در پلک مالتینه (صرف نظر از مشاهده و یا عدم مشاهده پرخونی یا ترشح موکوسی - چرکی)، نتیجه آزمون به عنوان مثبت اعلام گردیده و تک‌سمی مربوطه برابر این دستورالعمل معدوم خواهد گردید. میتوان در صورت مشکوک بودن به تورم بدون قوام، حیوان را به مدت نیم تا یک ساعت در هوای آزاد راه برد و سپس قضاوت نمود.

۳-۱-۵-۷. ملاحظات در انجام مالتیناسیون

۳-۱-۵-۷-۱-۲-۲-۱ مالتین در شرایط ۲ تا ۸ درجه سانتیگراد حفظ و نگهداری شود و در صورت وارد شدن شوک حرارتی بالاتر از ۸ و یا کمتر از ۲ درجه سانتی گراد به مایه مالتین، به هیچ عنوان نباید از این فرآورده در مالتیناسیون استفاده نمود. برای حفظ زنجیره سرد این فرآورده در زمان انتقال به اسب‌داری و واحدهای اپیدمیولوژیک می‌بایست از کیسه یخ^۲ استفاده نمود و حمل مالتین در مجاورت مستقیم با یخ به هیچ عنوان مجاز نمی‌باشد.

۳-۱-۵-۷-۱-۲-۲-۲ متعاقب تزریق مالتین به تک‌سمی تا زمان قرائت نتیجه آزمون، از تزریق هرگونه دارو و مواد بیولوژیک و از هرگونه تمرین آموزشی استرس‌زا و کار سنگین جداً خودداری گردد.

۱. Intradermopalpebral.

1. Ice pack.

۷-۱-۵-۳-۲-۳ دامپزشکان انجام دهنده آزمون مالئین بایستی از آموزش لازم برخوردار بوده، با نحوه استفاده از سرنگ توپرکولیناسیون آشنایی لازم داشته و مهارت مالئیناسیون به روش تزریق بین جلدی در پلک پایین تکسمی را داشته باشند.

۷-۱-۵-۳-۲-۴ قرائت نتیجه آزمون مسمومه بایستی فقط توسط دکتر دامپزشکی انجام گیرد که تکسمی را تست نموده است. در صورت بروز هر گونه حادثه پیش بینی نشده و عدم امکان حضور کارشناس مذکور که تزریق را انجام داده است، فقط کارشناس مسئول مبارزه با مسمومه و یا رئیس اداره بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی اداره کل دامپزشکی مجاز به قرائت نتایج آزمون مالئین خواهند بود که در این صورت موضوع و علت عدم حضور کارشناس تزریق کننده مالئین در بالای برگه‌های ثبت مشخصات تکسمیان درج شود. در غیر این صورت آزمون انجام شده فاقد ارزش فنی و قانونی است.

۷-۱-۵-۳-۲-۵ به منظور حفظ سلامت دامپزشکان و کارکنان شاغل در امر مبارزه با مسمومه بایستی موارد زیر در زمان انجام آزمون مالئین و قرائت نتیجه آزمون رعایت گردد:

- استفاده از وسایل حفاظت شخصی نظیر ماسک، دستکش و غیره و به همراه داشتن مواد ضد عفونی کننده الزامی است.

- از هرگونه اقدام غیر ضروری از جمله تزریقات، تماس مستقیم، معاینه، نمونه برداری، درمان و کالبدگشایی دام مبتلا خودداری گردد.

۷-۱-۵-۳-۲-۶ مالئیناسیون و قرائت نتیجه آزمون فقط توسط دکتران دامپزشک آموزش دیده ادارات کل دامپزشکی استان‌ها و شهرستانها انجام خواهد گرفت. موارد استثنا با هماهنگی قبلی با سازمان دامپزشکی صورت گرفته و اطلاعات مربوطه نیز بایستی به سازمان دامپزشکی منعکس گردد.

۷-۱-۵-۳-۲-۷ ادارات کل دامپزشکی استان‌ها موظف هستند در صورت بروز هرگونه اشکال در ارتباط با مالئیناسیون از مرحله انجام آزمون تا قرائت نتیجه، مراتب را در اسرع وقت به دفتر بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی سازمان دامپزشکی اعلام تا اقدام مقتضی به عمل آید. بدیهی است مسئولیت هرگونه خطا در روش تزریق مالئین، قرائت و تفسیر ناشی از عدم معاینه دقیق حیوانات مورد آزمون و عواقب ناشی از آن بر عهده کارشناسی است که مالئیناسیون و قرائت نتیجه آزمون را انجام داده است.

۷-۱-۵-۳-۲-۸ در صورت مشاهده موارد غیر عادی مانند تعداد زیاد واکنش‌های شدید نسبت به تزریق مالئین در یک واحد اپیدمیولوژیک بایستی بلافاصله مراتب توسط کارشناس عامل مالئیناسیون قرائت کننده نتیجه آزمون، به صورت شفاهی و کتبی (حداکثر در ۲ تا ۳ ساعت پس از مشاهده نتایج آزمون) به رئیس اداره دامپزشکی شهرستان گزارش نماید. رئیس اداره دامپزشکی شهرستان نیز موظف است بلافاصله مراتب را به هر طریق مقتضی به صورت شفاهی و کتبی (حداکثر در مدت یک روز) به اداره بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی استان گزارش نماید. اداره بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی اداره کل دامپزشکی استان می‌بایست مراتب را با ذکر شماره بچ (Batch) و یا لات (Lot) مالئین مصرفی را حداکثر طی ۴۸ ساعت به دفتر بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی سازمان گزارش نماید.

۷-۱-۵-۳-۲-۹ اداره کل دامپزشکی استان موظف است موارد راکتور را حداکثر در ۴۸ ساعت از طریق سیستم GIS گزارش نماید. هم چنین حتی المقدور بلافاصله و به صورت تلفنی مسئولین مربوطه در دفتر بهداشت و مدیریت بیماری‌های دامی در جریان امر قرار گیرند.

۷-۱-۶. اقدامات بعد از تشخیص

۷-۱-۶-۱. جداسازی تکسمی راکتور مسمومه و یا حیوان مسمومه‌ای از سایر دام‌ها در کوتاه‌ترین زمان ممکن (حداکثر ظرف مدت ۲۴ ساعت کاری) و معدوم‌سازی برابر ضوابط بهداشتی این دستورالعمل (۷-۲)

۷-۱-۶-۲. چنانچه مالک/ متصدی واحد، در معدوم‌سازی دام بیمار طبق این شیوه نامه همکاری ننماید، اداره دامپزشکی شهرستان موظف است، مطابق ماده ۱۲ " آئین نامه مبارزه با بیماری‌های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آن‌ها" اقدام نماید.

۷-۱-۶-۳. مراقبت فعال تشدید در اطراف کانون روستایی و عشایری با جمعیت غیر متمرکز و پراکنده: تمامی جمعیت تکسمیان به فاصله‌ی ۳۰ کیلومتری کانون، و با در نظر گرفتن توان اجرائی واحدهای تابعه اداره کل دامپزشکی در منطقه بایستی تحت برنامه مراقبت فعال مسمومه قرار گیرند.

۷-۱-۶-۴. اگر از طریق مراقبت غیرفعال مورد مشکوکی گزارش شد، کلیه تکسمی‌های واجد شرایط موجود در آن واحد بایستی تست گردند.

۷-۱-۶-۵. در صورت شناسایی دام آلوده یا راکتور، بایستی بررسی اپیدمیولوژیک صورت گرفته و اگر ارتباط اپیدمیولوژیک با واحدهای دیگر محرز گردید، کلیه دام‌های آن واحد نیز تحت برنامه مراقبت مسمومه قرار گیرند.

۷-۲. مقررات بهداشتی، قرنطینه ای و امنیت زیستی

اداره کل دامپزشکی استان موظف است مقررات بهداشتی و ضوابط قرنطینه ای شامل موارد زیر را جهت اطلاع، به صاحب یا متصدی دامداری های واقع در استان اعلام نماید:

- ۷-۲-۱. صاحب یا متصدی واحد به محض مشاهده علائم بیماری، مراتب را به اداره دامپزشکی شهرستان اطلاع دهد تا مامورین مربوط نسبت به برداشت نمونه های لازم جهت آزمایش و انجام عملیات بهداشتی اقدام نمایند.
- ۷-۲-۲. توصیه های بهداشتی- قرنطینه ای لازم به مالک/متصدی مجتمع اسب داری آلوده و یا صاحب تک سمی راکتور در خصوص خطر بیماری و روند مبارزه با بیماری:
- ۷-۲-۲-۱. اعلام مکتوب ضوابط بهداشتی- قرنطینه ای و الزامات بهداشتی لازم به مالک مجتمع اسب داری و یا صاحب تک سمی راکتور با اخذ رسید.
- ۷-۲-۲-۲. معدوم و سوزاندن وسایل انفرادی و تیمار دام مبتلا برابر ضوابط بهداشتی مربوطه.
- ۷-۲-۲-۳. سوزاندن و دفن بهداشتی فضولات و کود اسب داری آلوده و سپس ضد عفونی کردن سراسر محوطه اسب داری به ویژه جایگاه تک سمی راکتور با مواد ضد عفونی کننده مناسب.
- ۷-۲-۲-۴. عدم استفاده از جایگاه تک سمی راکتور حداقل به مدت شش هفته.
- ۷-۲-۲-۵. عدم استفاده از آبشخورها و ظروف تغذیه مشترک و اعمال اقدامات بهداشتی لازم در صورت مشترک بودن آنها و هم چنین اقدامات بهداشتی لازم در خصوص مراتع و یا آبشخور های مشترک در خصوص تک سمیان مسمشه ای تشخیص داده شده در سطح روستاها.
- ۷-۲-۲-۶. تا حصول نتیجه منفی در ۳ نوبت آزمون تشخیصی متوالی مسمشه به فاصله حداقل ۲۱ روز در تک سمیان مجتمع اسب داری، هرگونه ورود و خروج، جابه جایی و خرید و فروش تک سمیان در مجتمع اسب داری ممنوع می باشد.
- ۷-۲-۲-۷. به منظور پیشگیری از عوارض حاصله از عدم فعالیت تک سمیان نگهداری شده در حداقل ۶۳ روز قرنطینه اعمال شده، ضمن رعایت شرایط بهداشتی - پیشگیری انجام تمرین های کوتاه مدت و سبک (و نه سوارکاری) در تک سمیان غیر راکتور منعی ندارد.
- ۷-۲-۳. اطلاع رسانی، اعلام رخدادهای و گزارش کانون های مسمشه به واحدهای تابعه دانشگاه های علوم پزشکی استان مربوطه جهت انجام اقدامات پیشگیرانه بهداشتی در افراد در معرض خطر.
- ۷-۲-۴. اطلاع رسانی، اعلام رخدادهای و گزارش کانون های مسمشه به مسئولین تربیت بدنی و سوارکاری استان مربوطه جهت انجام اقدامات پیشگیرانه بهداشتی.
- ۷-۲-۵. ثبت رخداد کانون های مسمشه حداکثر ظرف مدت ۴۸ ساعت در سامانه GIS و اطلاع رسانی آن به صورت تلفنی به مسئولین مربوطه در دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های دامی در اسرع وقت (حداکثر بلافاصله پس از تشخیص کانون بیماری)
- ۷-۲-۶. تکمیل و ارسال فرم بررسی اپیدمیولوژیک رخداد مسمشه به دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های دامی در هر مورد رخداد مسمشه (کانون مسمشه) ضروری می باشد.
- ۷-۲-۷. مستندسازی تصویری رخدادهای مسمشه و ارسال تصاویر مربوطه (با تکیه بر علائم تشخیص موارد راکتور و بیمار) به دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های دامی باید انجام گیرد.
- ۷-۲-۸. ثبت مشخصات انفرادی (هویت) تک سمیان:
- ۷-۲-۸-۱. در صورت وجود سیستم میکروچیپ برای شناسایی هویت تک سمیان یک مجتمع اسب داری لازم است تاریخ نمونه برداری، نوع، زمان و نتیجه آزمون های تشخیصی مسمشه و شماره میکروچیپ هر تک سمی ثبت گردد.
- ۷-۲-۸-۲. در صورت عدم امکان بهره برداری از این سیستم بایستی مشخصات تک سمیان تست شده در فرم های انفرادی شناسایی هویت، ثبت گردیده و در آزمون های متوالی یک واحد اپیدمیولوژیک مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته و هرگونه ورود و خروج تک سمی از مجتمع ثبت و کنترل شود.

۷-۳. ملاحظات در خصوص معدوم سازی دام راکتور :

- ۷-۳-۱. عملیات معدوم سازی دام راکتور مسمشه‌ای یا بیمار، با رعایت اصول ایمنی فردی، امنیت زیستی، اصول بهداشتی، حداقل تماس با حیوان، استفاده از لوازم حفاظت شخصی تحت نظارت اکیپ معدوم سازی اداره کل دامپزشکی و یا ادارات تابعه و به طریق زیر صورت گیرد:
- ۷-۳-۱-۱. ابتدا با استفاده از داروهای پیش بیهوشی (نظیر زایلازین، دتومیدین، اسپرومازین، کتامین) حیوان را آرام نموده، سپس با داروی بیهوشی پنتوباریتال در دوز کننده حیوان را به سمت مرگ بدون درد همراه با ترحم هدایت نمود.
- ۷-۳-۱-۲. در صورت برخورد با حیوان مبتلا به فرم بالینی و یا در صورت مشخص شدن دفع جرم عامل بیماری توسط حیوان مبتلا، می‌توان توسط نیروی انتظامی و یا میرشکاران مجاز به تیر اندازی با اسلحه شکاری اقدام به معدوم سازی حیوان آلوده نمود. این امر در صورتی قابل انجام خواهد بود که هماهنگی و مجوزهای لازم از نیروی انتظامی اخذ گردیده باشد.
- ۷-۳-۲. انجام هرگونه کالبدگشایی و برداشت نمونه مرضی از حیوانات مشکوک یا آلوده به مسمشه مجاز نبوده و می‌بایست به شدت از آن خودداری گردد.
- ۷-۳-۳. در صورت نیاز به کالبدگشایی و نمونه برداری مرضی، این امر تنها با مجوز دفتر بهداشت و مدیریت بیمار یهای دامی و صرفاً توسط دکتر دامپزشک مجاز آموزش دیده دولتی و با رعایت اصول ایمنی فردی، امنیت زیستی، ضوابط بهداشتی مربوطه و استفاده از وسایل حفاظت شخصی قابل انجام است.
- ۷-۳-۴. محل معدوم سازی باید حداقل به عمق ۳ متر، دور از کانال آب، چشمه، قنات و مسیرهای عمومی بوده و سطوح پایینی و بالایی قرار گرفتن جسد حیوان با استفاده از سود دو درصد پوشش داده شده و سپس با خاک پوشانده و دفن شود.
- ۷-۳-۵. در صورت فراهم بودن مکانی با مشخصات فوق در مجتمع اسب‌داری، ارجحیت با دفن و معدوم سازی حیوان در خود واحد مربوطه خواهد بود.

۷-۴. اقدامات قانونی در خصوص معدوم سازی دام مسمشه‌ای و نحوه پرداخت غرامت به دامداران:

- ۱- با توجه به اجباری شدن بیمه دام ها در برابر حوادث و بیماری ها از تاریخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۷ هرگونه غرامت به دامدار توسط صندوق بیمه محصولات کشاورزی و دامی پرداخت خواهد شد و اسب‌دار ملزم به رعایت دستورالعمل بیمه اجباری می باشد.
- ۲- چنانچه دامدار، دام راکتور و یا مبتلا به مسمشه را در وقت مقرر طبق این شیوه نامه معدوم ننماید سازمان بر اساس ماده ۱۲ " آئین نامه مبارزه با بیماری های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آن ها " با موافقت وزارت جهاد کشاورزی و هماهنگی با نیروی انتظامی، دام مذکور را معدوم و در صورت تکرار تخلف وفق ماده (۶) قانون سازمان، دامدار متخلف تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.
- ۳- برابر ماده (۶) قانون سازمان، دامدارانی که موارد ذیل را رعایت نمایند، توسط سازمان تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.
- ۳-۱- صاحب دامداری یا نماینده او موظف است در مورد ضوابط قرنطینه ای و شرایط بهداشتی و مدیریت دامداری دستورات دامپزشکی را رعایت و نسبت به رفع معایب و نواقص دامداری که مانع از اجرای اصول امنیت زیستی در دامداری می گردد، در مدت تعیین شده از طرف دامپزشکی اقدام نماید.
- ۳-۲- صاحب دامداری عاری از مسمشه مجاز به وارد نمودن دام جدید به محل دامداری بدون اخذ مجوز از دامپزشکی نمی باشد.
- ۳-۳- هر گونه نقل و انتقال دام مسمشه‌ای و غیر مسمشه ای از محل دامداری به محلی دیگر، بدون اخذ مجوز از دامپزشکی ممنوع است.
- ۳-۴- صاحب دامداری (دارای موارد مثبت یا مشکوک به مسمشه) تا زمان آزمایش نوبت بعدی و روشن شدن وضعیت سلامت دامداری، تحت هیچ شرایطی مجاز به ورود دام جدید و یا خروج دام از محل دامداری خود نمی باشد.

۵-۷. آموزش و ترویج:

آموزش های لازم در خصوص رعایت اصول بهداشتی، قرنطینه ای و امنیت زیستی بایستی به طور مستمر توسط اداره کل دامپزشکی استان و با همکاری تشکل های دامداری استان، دانشگاه های علوم پزشکی و مرکز آموزش و ترویج سازمان جهاد کشاورزی برای سطوح زیر انجام پذیرد:

- ۱- آموزش کارکنان اداره کل دامپزشکی استان (دامپزشکان و سایر رده های دامپزشکی) در ارتباط با شناخت بیماری و اهمیت بیماری و روش های پیشگیری
- ۲- آموزش و ترویج بهره برداران و ذینفعان
- ۳- آموزش مراکز بخش خصوصی دامپزشکی

ماده ۸. ارزیابی و نظارت:

۸-۱. دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های دامی باید نسبت به ارزیابی و نظارت بر پیشگیری و کنترل بیماری مسمومه به شرح زیر اقدام نماید:

- ۸-۱-۱. بررسی و تحلیل آماری داده های ثبت شده در سامانه پایش و مراقبت بیماری های دام
- ۸-۱-۲. بازدید و نظارت میدانی بر عملکرد اداره بهداشت و مدیریت بیماری های دامی استان
- ۸-۲. اداره کل دامپزشکی استان باید نسبت به ارزیابی و نظارت بر پیشگیری و کنترل بیماری مسمومه به شرح زیر اقدام نماید:
 - ۸-۲-۱. ارزیابی و نظارت بر ثبت دقیق اطلاعات توسط واحد بهداشت و مدیریت بیماری های شهرستان های تابعه در سامانه پایش و مراقبت بیماری های دام
 - ۸-۲-۲. بازدید و نظارت میدانی بر عملکرد اکپپ های شهرستان های تابعه
 - ۸-۲-۳. مقایسه روند کانون ها در استان و بررسی دلایل محتمل در ارتباط با کاهش / افزایش موارد و انجام اقدامات لازم

فرم مشخصات ارسال نمونه مراقبت سرمی مسمشه

استان :

شهرستان :

تاریخ :

شماره فرم ارسال نمونه در GIS :											
ردیف	شماره نمونه	تاریخ نمونه برداری	نام مالک	نام اسب‌داری	نام اسب	شماره میکروچیپ	رنگ	جنس	سن به ماه	تاریخ آخرین مائیناسیون	تاریخ آخرین CFT
۱											
۲											
۳											
۴											
۵											
۶											
۷											
۸											
۹											
۱۰											
۱۱											
۱۲											
۱۳											
۱۴											
...											

نام و نام خانوادگی نمونه بردار:

نام و نام خانوادگی ارسال کننده نمونه :

پرسشنامه بررسی اپیدمیولوژیک رخداد مسموم

نام و نشان بررسی کننده :

تاریخ بررسی رخداد :

۱-مختصات مکان رخداد :

نام استان	شهرستان	نام بخش	نام روستا/واحد	تاریخ فعالیت واحد	آدرس و نام واحد محل رخداد	کد GIS مکان رخداد

۲-ساختار فیزیکی محل رخداد :

موضوع	بله	خیر	در صورت نیاز توصیف موضوع
بر اساس نظام دامداری احداث شده است			
دارای پروانه بهداشتی می باشد			
دارای دفتر مختص دامپزشک مسئول فنی می باشد			
ورود و خروج دام تحت کنترل می باشد			
مستند سازی برای فعالیتها وجود دارد			
تحت پوشش اقدامات دامپزشکی دولتی می باشد			

۳- نقشه محل رخداد:

--

۴- مشخصات مالک واحد رخداد:

نام	سابقه فعالیت در زمینه تک سمیان
نام خانوادگی	سایر مشاغل
شغل اصلی	ملاحظات
سطح تحصیلات	موبایل /تلفن

۵- روند زمانی رخداد:

زمان رخداد	زمان مداخله
زمان تشخیص	پایان عملیات مداخله
روش تشخیص	

۶- ساختار و نوع تک سمیان مکان رخداد:

تعداد تک سمیان استان	تعداد تک سمی و سایر حیوانات موجود در محل رخداد
تعداد باشگاه	مادیان
تعداد مرکز پرورش	سیلمی
تعداد مراکز نگهداری و پرورش تک سمیان	قاطر
تعداد اسب	الاغ
تعداد قاطر	سگ
تعداد الاغ	سایر دام های موجود

۷- وضعیت تامین آب واحد محل رخداد (با علامت مشخص شود):

لوله کشی	رودخانه	
چاه	قنات	
چشمه	سایر موارد	

سیستم آبشخور واحد رخداد به طور کامل توضیح داده شود:

مبدأ تامین خوراک :

۸- فاصله تا سایر واحدها :

فاصله نزدیکترین واحد باشگاه اسب سواری به واحد محل رخداد (کیلومتر) :
فاصله نزدیکترین واحد پرورش اسب به واحد محل رخداد (کیلومتر) :
فاصله نزدیکترین روستا به واحد محل رخداد (کیلومتر) :

آیا کارگران واحد از روستا تامین می‌شوند؟ بلی خیر تعداد افراد (در صورت مثبت بودن پاسخ):

۹- وضعیت ابتلاء و تلفات:

تعداد مبتلایان: تاریخ ابتلاء:

مشخصات مبتلایان:

ردیف	نوع دام	جنس دام	سن دام	سابقه حضور دام در واحد	مبدأ اولیه دام	تاریخ تست های قبلی

وضعیت تلفات: داشته نداشته در صورت وجود تلفات موارد زیر تکمیل شود:

نوع تک سمی تلف شده : تعداد تلف شده : تعداد معدوم شده :

علائم بالینی مشاهده شده:

فرم بینی

فرم ریوی

فرم جلدی

در صورت تشخیص علائم بالینی، اطلاعات زیر تکمیل گردد:

فرم بینی			
ترشحات یکطرفه		بزرگ شدن غدد لنفاوی تحت فکی	
ترشحات دو طرفه		صدمه و سوراخ شدن بینی	
ترشحات ضخیم زرد رنگ		زخم و نودول عمیق در مجاری بینی	
ترشحات چرکی ضخیم		سایر علائم	
فرم ریوی			
تب		ناتوانی پیشرونده	
سرفه		ندول ها و آبسه‌ها در ریه‌ها	
تنگی نفس		سایر علائم	
فرم جلدی			
ندول ها و آبسه ها در پوست		ترشحات چرکی از عقده های لنفاوی	
لنفادنوپاتی		اورکیت در نریان	
ادم و تورم مفاصل دست و پا		سایر علائم	

* یادآوری: هرگونه کالبدگشایی حیوان مبتلا یا مشکوک به مسمومه ممنوع است.

آیا سابقه سایر بیماری‌های تک‌سمیان در واحد وجود دارد؟ بلی خیر

در صورت پاسخ مثبت، تاریخ و زمان‌های بروز بیماری به تفکیک نوع بیماری ذکر گردد:

سابقه تلفات در واحد: وجود داشته وجود نداشته

در صورت پاسخ مثبت، تاریخ و علت توضیح داده شود:

۱۰- سابقه آزمون‌های تشخیصی و اقدامات انجام گرفته در واحد:

ردیف	تاریخ انجام آزمون	نام آزمون انجام شده			نتیجه آزمون			اقدامات انجام گرفته					
		سایر	CFT	ماتیناسیون	مثبت	منفی	مشکوک	نام آزمایشگاه	آلوده	معدوم سازی دام	کنترل تردد	ضدعفونی جایگاه	بهبودی آبشخور
۱													
۲													
۳													

۱۱- جابجایی تک‌سمیان در طی شش ماه قبل و بعد از رخداد:

تعداد تک سمی شرکت کرده در مسابقات و یا تجارت استانی و کشوری طی شش ماه گذشته				تعداد تک سمی که طی شش ماه گذشته از واحد خارج شده اند				تعداد تک سمی که طی شش ماه گذشته وارد واحد شده است				
نوع دام	مادیان	نریان	الاغ	قاطر	مادیان	نریان	الاغ	قاطر	مادیان	نریان	الاغ	قاطر
تعداد												
مبدأ/مقصد												

۱۲- جابجایی تک‌سمیان در طی بیست و یک (۲۱) روز قبل از رخداد:

تعداد تک سمی شرکت کرده در مسابقات و یا تجارت استانی و کشوری طی ۲۱ روز گذشته				تعداد تک‌سمی خارج شده از واحد طی ۲۱ روز گذشته				تعداد تک‌سمی وارد شده به واحد طی ۲۱ روز گذشته				
نوع دام	مادیان	نریان	الاغ	قاطر	مادیان	نریان	الاغ	قاطر	مادیان	نریان	الاغ	قاطر
تعداد												
مبدأ/مقصد												

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان دامپزشکی کشور

اداره کل دامپزشکی استان.....

اداره دامپزشکی شهرستان.....

فرم اعلام نتیجه آزمایش و اخطارهای قانونی و تذکرات بهداشتی به دامدار

آقای/ شرکت محل باشگاه/ پرورش و نگهداری/ پانسیون اسب متعلق به شما در تاریخ / / توسط اکیپ مبارزه با مسمشه بازدید و مورد آزمایش قرار گرفتند که متعاقب آن تعداد راس اسب راکتور مسمشه با مشخصات ذیل شناسایی گردید.

سابقه تست قبلی	گزینه های اقدام حرکتی (قلم سفید، جوراب، تاج سم)				نوعی چپ و راست بدن	ناحیه سر	رنگ	سن (سال)	جنس	شماره میکروچیپ	نام مالک اسب	نام اسب	ردیف
	اندام حرکتی خلفی چپ	اندام حرکتی خلفی	اندام حرکتی قدامی چپ	اندام حرکتی قدامی									
						ستاره پیشانی، لکه کوچک در پایین صورت، خط نواری کشیده، خط نواری مقطع، خط عریض نواری کشیده، صورت سفید، پوزه سفید، لب سفید	سیاه، نیله، قره کهر، کهر، کمرنگ، سمند، سمند یال و دم شسته						۱
													۲
													...

طبق مواد ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ آیین نامه " مبارزه با بیماری های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آن ها " مصوب هیات وزیران و دستور العمل اجرایی مربوطه و با توجه به اعلام بیمه اجباری توسط صندوق بیمه محصولات کشاورزی و دامی در تاریخ ۱۳۹۸/۰۶/۲۷ کلیه دام های مثبت مذکور، بایستی حداکثر تا تاریخ / / زیر نظر اداره دامپزشکی معدوم گردند. در صورت عدم همکاری مالک/متصدی دام های فوق جهت معدوم سازی، در مهلت تعیین شده، اداره دامپزشکی موظف است با هماهنگی نیروی انتظامی نسبت به معدوم سازی دام ها اقدام نماید. دامدار موظف است ضمن رعایت توصیه های بهداشتی ذیل، از هر گونه نقل و انتقال و ورود و خروج دام به دامداری خود بدون اخذ گواهی بهداشتی از اداره دامپزشکی اکیداً خودداری نماید. ضمناً براساس تبصره ۳ ماده ۱۳ این نامه « مبارزه با بیماری های دامی و جلوگیری از سرایت و انتشار آن ها» در صورت عبور و مرور و نقل و انتقال دام های قرنطینه شده بدون اخذ مجوز از سازمان یا شیوع مجدد بیماری دامی ناشی از عدم رعایت مفاد این ماده از جمله ورود غیر مجاز دام یا مواد آلوده به منطقه ریشه کنی، سازمان مکلف است، متخلفین را به مراجع قضایی معرفی نماید.

با توجه به وضعیت واحد و نتیجه تست، زمان تست مسمشه نوبت بعدی این واحد: ۲۱ روز بعد □، شش ماه بعد □ در تاریخ / / می باشد که لازم است مالک واحد، هماهنگی لازم را در تاریخ مذکور با اداره دامپزشکی شهرستان. معمول دارد. جداسازی و قرنطینه کامل مورد یا موارد مثبت و مشکوک مسمشه از سایر دام ها حداکثر ظرف مدت ۲۴ ساعت ممنوعیت اکید استفاده از هر وسیله مشترک (اعم از سطل آبخوری، لواشه، سربند و ...) برای اسب ها (حتی اسبهایی که فاقد نشانه بیماری بوده یا در تست منفی شده اند).

جمع آوری مناسب، حمل به مکان مناسب و سوزاندن و دفع بهداشتی فضولات

ضدعفونی محوطه و علی الخصوص اتاقک نگهداری اسب های مذکور و عدم استفاده از جایگاه تک سمی راکتور حداقل به مدت شش هفته تمام لوازم در تماس با اسب های راکتور و مشکوک مسمشه باید جداسازی و تحت نظر مسئول فنی دامپزشک یا اداره دامپزشکی ضدعفونی گردد و حداقل تا دو ماه مورد استفاده قرار نگیرد. لوازم مصرفی غیر قابل ضدعفونی صورت برداری شده و در محل جداگانه نگهداری شود و در زمان معدوم سازی، تحت نظارت مامورین دامپزشکی به همراه لاشه اسب در کانال معدوم سازی دفن گردد.

مسئول فنی، مالک / متصدی و نیز مدیریت باشگاه متعهد می شوند که با کارشناسان مرکز بهداشت همکاری نموده و اسامی تمامی افراد در معرض را جهت انجام مراقبتهای لازم و اقدامات بهداشتی پیشگیرانه در اختیار کارشناسان مربوطه قرار دهند.

همکاری کامل در خصوص معدوم سازی اسب های راکتور

اطلاع رسانی به صاحبان اسب های راکتور برای معدوم سازی توسط مالک / متصدی مجموعه (هزینه معدوم سازی از جمله داروهای مصرفی برعهده اسبدار و باشگاه می باشد).

گزارش مورد به مسئولین تربیت بدنی و هیأت سوارکاری استان جهت انجام اقدامات پیشگیرانه بهداشتی

اطلاع رسانی هر گونه بیماری خصوصاً بیماری تنفسی یا پوستی در اسبها توسط مسئول فنی، مالک یا مالکین / متصدی باشگاه به اداره دامپزشکی شهرستان در اسرع وقت و قرنطینه سریع مورد

ضمناً نواقص زیر در اسبداری شما مشاهده گردید که باید نسبت به رفع آن ها تا تاریخ / / اقدام نمایید.

نام و امضای متصدی مجموعه / تحویل گیرنده فرم

نام و امضای کارشناس مسئول تست شهرستان

نام و امضای همکاران و کارشناسان همراه

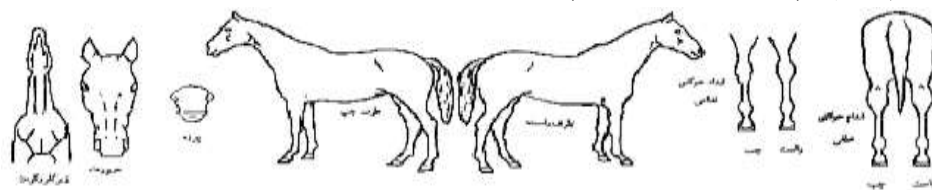
این فرم در دو نسخه تنظیم که یک نسخه آن نزد دامدار جهت ارائه به بیمه و یک نسخه پس از امضای دامدار در اداره دامپزشکی شهرستان جهت درج در پرونده دامداری بایگانی می گردد.

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان دامپزشکی کشور

فرم انفرادی شناسایی تک سمی مثبت مسمشه

اداره کل دامپزشکی استان: اداره دامپزشکی شهرستان:
کد شناسائی (Microchip number) نام باشگاه: تاریخ انجام تست:
مشخصات (Horse Identification): نام مالک:

- نام (Name): تاریخ تولد: جنس (Sex): نریان مادیان اخته
رنگ (Color): سیاه (Black) نیله (Grey) قره کهر (Brown) کهر (Bay)
کرنک (nut Chest) سمند (Dun) سمند یال و دم شسته (Palomino)
علائم ظاهری (natural marking):

ناحیه سر (Head):

- ستاره پیشانی (star) لکه کوچک در پایین صورت (Snip) خط نواری کشیده (strip)
خط نواری مقطع (In strip) خط عریض نواری کشیده (Blaze)
صورت سفید (White face) پوزه سفید (White muzzle) لب سفید (White lips)
نواحی چپ و راست بدن:

- اندام حرکتی قدامی راست (R. F. L): قلم سفید (Stocking) جوراب (Sock) تاج سم سفید (Ermine)
اندام حرکتی قدامی چپ (L. F. L): قلم سفید (Stocking) جوراب (Sock) تاج سم سفید (Ermine)
اندام حرکتی خلفی راست (R. H. L): قلم سفید (Stocking) جوراب (Sock) تاج سم سفید (Ermine)
اندام حرکتی خلفی چپ (L. H. L): قلم سفید (Stocking) جوراب (Sock) تاج سم سفید (Ermine)
خط قاطری

سایر مشخصات که جلب نظر می نمایند:
مبدا اولیه اسب: سابقه مالئیناسیون و نتیجه و تاریخ آخرین تست قبلی:

امضاء:

نام و نام خانوادگی دکتر دامپزشک عامل تست و تنظیم کننده برگه: